

ANDRUS UMBOJA:

**Pikim võitlus
paekivikarjääri
avamise vastu
Eestis**

VÄINO HAAB

**Millised on
valla inimeste
vajadused ja
ootused**

MARI-ANN MEIGO
FONSECA

**Kui loome
lastele kasvu-
ruumi, loome
seda ka endale**

**Parema
Jõelähtme
eest!**

PAREMA JÕELÄHTME EEST

September 2025 • Reformierakonna Jõelähtme piirkonna kohalike omavalitsuste valimiste eriväljaanne

reform.ee

Andrus Umboja, vallavanem,
Loo aleviku eestseisuse liige

Väino Haab, volikogu esimees,
Loo alevikuvanam

Silja Holter,
kinnisvaramaakler

Jaan Tepp, arendusnõunik,
Ruu külvanam

Tiia Väik, vallavalitsuse liige,
Vandjala külvanam

Tõnis Tuuder, tehnoloogia
arendusjuht, Uusküla
külvanam

Jüri Paavel, vallavalitsuse
liige, spordihoone juhataja

Meelis Väik, Jõelähtme
matka- ja rattaklubi juht,
volikogu liige

Kaili Raamat, Kostivere
näputöökambri eestvedaja
ja lasteaia direktor

**Meie inimesed parema
Jõelähtme eest!**

Priit Põldma, abivallavanem,
kultuurivedur

Kaidy Matveus, Koila
külvanam, tarkvarainsener

Anneli Raudlam, kooliõpetaja,
Kostivere alevikuvanam

Art Kuum, abivallavanem,
Iru külvanam

Elen Miljand, kolme lapse ema,
väikeettevõtja ja
Riigi IT Keskuse büroojuht

Raiko Talvoja, müügijuht,
rahvatantsija

Tõnu Vaher, ettevõtja, Neeme
poe peremees

Andrus Sepp, projektimüügi
juht, Loo aleviku põliselanik

Eevi Haav Reemets, Ihasalu
küla eestseisuse liige,
pereema

Riimas Ukanis, vallavalitsuse
liige, Koogi poe peremees

Mari-Ann Meigo Fonseca,
ettevõtja, pereema

Veljo Haavel, pensionär,
haljastaja

Ester Sassi, Kostivere
kauaaegne perearst

Karjäärid ja kaevandamine – pea kakskümmend aastat võitlust elu- ja looduskeskkonna säilimise eest

Jõelähtme vallavanem

Jöelähtme vald on rikas maapõues leiduvate maavarade poolest, aegade jooksul on meie territooriumilt kaevandatud turvast, fosforiiti ja savi, uuritud on võimalus kaevandada ka graniiti, aga viimastel aastakümnetel on põhiliselt kaevandatud ikka paekivi. Geoloogid ütlevad, et maailma parim paekivi asub Jöelähtme vallas – tundub justkui asi, mille üle uhke olla, kuid kohalikele elanikele toob see pigem kaasa muret ja probleeme. Maailma parima paekivi peal elada on tore, kuid olukord muutub 180 kraadi otsekohe, kui soovitakse avada uus asukohas uus avamaakarjäär. Kuivõrd oleme elanud kaevandamisega käsikäes aastakümneid, on meile väga hästi teada, mis probleemid ja mured sellega kaasas käivad. Põhilised mured on tolmu, müra, vibratsioon, rasketransport. Oleme näinud korduvaid ja korduvaid keskkonnamõjude hindamise protsesse, milles kinnitatakse, et mõjud piirnevatele küladele ja asumitele sisuliselt puuduvad ning võimalikke mõjusid leevendatakse, aga praktikas on ikka nii, et tolmu on, müra on, vibratsioon on, rasketransport on. Lihtsalt füüsika- ja loogika-

reeqlite vastu ei saa.

See on teema, mis on puudutanud ja puudutamas pea kõiki meie valla piirkondi. Peamised karjäärirajamissoovist ohustatud piirkonnad on Ruu, Maardu, Jägala ja Liivamäe küla.

Võitlus Ruu küla luitestike säilimise eest

Julgen öelda, et pikim võitlus paekivikarjääri avamise vastu Eestis, see ei ole veel praegugi lõppenud, on toimunud Ruu külas. Sealne vastuseis karjääri avamisele on jõudnud juba kaks korda riigikohtuni ja kahel korral on see päädinud Jõelähtme valla võiduga. Riigikohus on jõudnud järeldusele, et keskkonnaamet on kaevandusloa menetluses rikkunud menetlusnorme ulatuses, mille tulemusel ei saa lugeda kaevandusluba õiguspäraseks, ja on selle tühistanud. Keskkonnaamet on kaevandusloa menetluse seejärel taas uuen-
danud, seega loa menetluse protsess ei ole lõppenud ja sellest tulenevalt jätkub pika-
aegne võitlus sealse elu- ja looduskeskkonna säilimise eest.

Senisele tulemusele jõudmine ei ole aga olnud kuidagi lihtne teekond. Sellesse lahingusse on andnud oma tubli panuse nii Ruu küla aktiivsed inimesed läbi külaseltsi kui ka valla maksumaksjad läbi vallavalituse ja volikogu seisukohtade ja rahalise toetuse vaidluse pidamiseks. Julgen väita, et iga maksumaksja sent, mis selle

vaidluse pidamiseks on kulu-
tatud, on olnud põhjendatud ja
selle tulemusel on unikaalsed
Ruu küla luitestikud siiani alles
ja kõigil valla elanikel ja meie
külalistel võimalik seda uni-
kaalset piirkonda ka edaspidi
nautida.

Karjääri avamise protsess on andnud põhjust Ruu külas teha mitmeid loodusuuringuid, millest on laekunud palju informatsiooni sealse piirkonna looduskeskonna kohta ja seeläbi on tuvastatud seal nii riiklikult olulisi kui ka kohaliku tasandi loodusväärtusi, mis vajavad kaitset. Looduväärtuste kaitseks on vallavolikogu moodustanud kohaliku tähtsusega looduskaitseala, mille on kaevandaja ja riigi keskkonnaamet samuti kohtus korduvalt vaidlustanud. Praegu oleme olukorras, kus menetlust kohaliku Ruu kaitseala moodustamise kohta on kohtuotsustest tulenevalt taas uuen datud. Vallavalitsuse eesmärk on kohaliku kaitseala moodustamisega Ruu unikaalne luutes tik säilitada.

Võitlus Liivamäe küla ja Loo aleviku elu- ja looduskeskkonna säilimise eest

Kaevandamise tont on käinud külas ja otsinud oma kannakinnitamise võimalust ka Loo alevikus ja Liivamäe külas, kuhu sooviti aastatel 2005–2015 rajada paekivikarjääre Loo aleviku, Liivamäe küla ja Tallinna-Narva mnt vahelisele

rohealale. Karjääre planeeriti Liivamäe küla elamutele nii lähedale, et lähimast eluhoonest oleks kaevanduse piir jäänud vaid mõnekümne meetri kaugusele.

See pingeline olukord ja sellega võitlus on ehk paljudel piirkonna elanikel meelest läinud või teadmata, kuid selle ärahoidmiseks nägime palju vaeva ning tänu loodusuuringutele suutsime tõendada, et piirkonnas asub riikliku tähtsusega loodusväärtusi ning vallavalitsuse ettepanek riikliku looduskaitseala moodustamiseks päädis ala kaitse alla võtmisega 2015. aastal ning aasnelgi ja kuninga-kuuskjala püsielupai-ga moodustamise ja kaevanduse plaani nurjumisega. Kuigi ka selle otsuse kaevandusest huvitatud arendaja kohtus vaidlustas, jõudis kohus lõpuks otsusele, et kaitseala moodustamine oli õiguspärane ja ka sellest tingitud kaevandus-loa menetluse lõpetamine jäi jõusse.

Ilmselt saame tõdeda, et kaevanduse rajamine Loo aleviku külje alla oleks väga tugevalt mõjutanud nii Loo aleviku kui ka Liivamäe küla loodus- ja elukeskkonda. Igaüks, kes on heitnud pilgu Vao karjäärile Lasnamäel ning vähegi kursis karjääri tegevusest tulenevate mõjudega, suudab ette kujutada, milline kohutav pilt ja keskkonnamõju avaneks praegu Loole sissesõidul Liivamäe küla poolel asuval rohealal, kui me ei oleks pingutanud ja

tegutsenud aktiivselt paekivikarjääri avamise vastu. Riikliku kaitseala moodustamine tagab meile puhta looduskeskkonna ja loodusväärtuste säilimise ning välistab kaitsealale paekivikarjääri rajamise.

Võitlus Maardu raba säilimise eest

Kolmas ja värskeim võitlus looduskeskkonna säilimise eest on viimastel aastatel aset leidnud Maardu külas asuvas Maardu rabas, kuhu on soovitud rajada paekivikarjäär pea 160 hektarile, ajaperspektiiviga kolmkümmend aastat selle avamisest. Aastakümneid Maardu lõunakarjääriga külgnevad Maardu ja Vandjala küla elanikud teavad ja oskavad välja tuua kõiki mõjusid, mis selle tegevusega kaasneb, seega pole sealsetel inimestel olnud mingit illusiooni, et kõiki mõjusid on võimalik leevendada, või uskuda keskkonnamõjude hindamise (KMH) tulemusi, et mõju sisuliselt elanikele puudub.

Selles menetlusprotsessis on vallavalitsuse initsiatiivil käidud ka kohtuuksi kulutamas, kahjuks seni küll mitte eriti edukalt ja menetlus kaevandusloa andmiseks on endiselt pooleli. Jõelähtme vald on protsessis andnud korduvalt oma eitava seisukoha ning esitanud hulgaliselt vastuväiteid ning toonud välja puudusi, millega KMH protsessis pole arvestatud. Seega probleem Maardu rabasse kavandatava paekivikarjääriga on endiselt aktuaalne ja vajab ka edaspidi teravat tähelepanu ja sihikindlust.

Kaevandusekspansioon ja lahendused tulevikuks

Lisaks Maardu raba kaevandusosale on viimaste aastate jooksul vallale esitatud enam kui kümme uuringuloo taotlust, et leida uued asukohad paekivikarjääride rajamiseks. Peamised piirkonnad on kaevandatud Maardu küla ning Jägala ja Ruu küla. Vallavalitsus ja volikogu on andnud oma seisukohad ning lükanud uutes asukohtades kaevanduste avamise soovid tagasi, et kaitsta meie elu- ja looduskeskonda massiivse kaevandusekspansiooni eest. Vallavalitsus ja volikogu mõistsid, et surve Jõelähtme valda uute paekivikarjääride avamiseks muutus nii suureks, et vajalik oli avada läbiraäkimised riigiga, et leida sellele massiivsele survele mõistlikud raamid. Selleks moodustas vallavalikogu töögrupi ning tegi ettepaneku riigile läbiraäkimiste algatami-

seks. Jõelähtme valla initsiatiivil ning koostöös ka teiste kaevandusvaldadega on peetud palju töökohtumisi ja arutelusid, et leida lahendusi riiklikule vajadusele paekivikillustiku tarnekindluse tagamiseks ning kohalike omavalitsuste ja kogukondade ootusele puhtale ja stressivabale elukeskkonnale. Jõelähtme, Rae, Saue ja Harku vald ühelt poolt ning riigi

esindajad teiselt poolt leppisid kokku, et riik algatab maavarade teemaplaneeringu ning selle menetlemise ajaks kehtestatakse senistele menetlustele ja uutele taotlustele moratorium. Teemaplaneeringu käigus arutatakse läbi Harjumaa kõrgemargilise lubjakivi vajadused ning lepatakse omavalitsuste ja kogukondadega kokku tulevikukarjääride

asukohad, et ühelt poolt oleks tagatud riiklik tarnekindlus olulisele ehitusmaavarale ja teiselt poolt oleks tagatud kogukondadele kindlustunne, et väljapoole kokkulepitud alasid uusi paekivikarjääre ei tule. Maavarade teemaplaneeringu protsess on käimas ning nii vallavalitsus kui ka paljud kogukonnaliikmed võtavad sellest protsessist aktiivselt osa

ja avaldavad oma seisukohti. Riigi esindajad on korduvalt kinnitanud soovi leida omavalitsuste ja kogukondadega kompromisslahendusi, mis aga muidugi ei tähenda, et see protsess kulgeks pilvitult ning kõik riigi pakutavad lahendused sobiks meile ja meie seisukohad riigi esindajatele. Minu eesmärk on leida karjääride probleemile pikaajaline la-

hendus, mis oleks aktsepteeritav meie kogukondadele ja tagaks ka riigi vaatest olulise ressursi tarnekindluse. Olen seisnud ja seisan ka edaspidi selle eest, et omavalitsuse ja kogukonnaga kokku leppimata paekivikarjääre Jõelähtme valda ei avataks.

Millised on valla inimeste vajadused ja ootused

Väino Haab

volikogu
esimees, Loo
alevikuvanem

Kohalikud valimised on ukse ees. Täna oma valijaid, kes neli aastat tagasi mind toetasid ja andsid võimaluse koos suurepärase meeskonnaga osaleda volikogu töös ja kanda volikogu esimehe kohustusi. See on olnud huvitav väljakutse, kus olen saanud areneda, õppida ja paremini aru saada, millised on valla inimeste vajadused ja ootused.

Jõelähtme on minu koduvald, olen siin sündinud ja pean väga oluliseks, et siin oleks hea ja turvaline elukeskkond. Jõelähtme vallas võib linnulennult vaadeldes näha rohkelt põllu- ja metsamaad, meil on 42 kilomeetrit mereäärset rannajoont, mida liigendab mitu poolsaart, valla koosseisus on 9 väikesaart. Meil on 34 küla ja kaks alevikku, mis paiknevad 210,9 km² suurusel maa-alal. Jõelähtme vallas elab 01.06.2025 seisuga 7836 elanikku, neist valimisealised saavad õige pea anda oma hinnangu lahkuva volikogu tööle.

Miks võiksid oktoobris mind toetada? Ainult volikogus saan aidata ellu viia uusi ideid, mida kogukonnale pakkuda ja valla juhtimises osaledes muuta elutingimused Jõelähtme vallas veelgi paremaks ja turvalisemaks. Olen läbi ja lõhki Jõelähtme valla elanik, töötan Loo koolis haldusjuhina juba kolm aastakümnet ja saanud igati kaasa rääkida kooli arenguga seotud küsimustes. Kõik need aastad olen juhendanud kooli tehnikahuviliste ringi, kus esimese motopisiku saanud noored on suundunud ka edukalt võistlusradadele.

Kindlasti tahan ma osaleda kehakultuuri- ja sporditaristu ning kergliiklusteede võrgu arendamisel, väga palju on juba tehtud, kuid ehitada on veel piisavalt, sealhulgas on tähtis luua ka külalplatse. Tunnen ise rõõmu sportimisest ja leian, et igal külalplats peaks olema nii spordi- kui lastesõbralik – sealt peaks leidma välitreiažöörid, laste mänguväljaku atraktsioonidega, liivakasti, turnikad ja liumäed. Külalplats on koht, kus saab kogu perega koos käia ühisüritustel ja vaba aega veeta.

Olen Loo lastelinnaku projekti autor ja projektijuht, see linnak hakkab oma viiehektarilisel maa-alal tasapisi vormi võtma. Vallavalitsuse abiga on visioonist saanud reaalsus. Valmis on kelmumägi ja 200-meetrise siseringiga staadion, mis kaetud paekivisõelmetega ja mille sees on veel 40-meetrise siseringiga rada. Valminud on kelmumägi, mis on talvel ülipopulaarne ajaveetmise koht nii noortele kui ka täiskasvanud mäesõpradele. Kooli kehali-

se kasvatus tunnid täitsid uisuplatsi ja kelmumäe juba varahommikul. Staadionile on korralike miinuskraadidega võimalik rajada uisurada. Olen enda kanda võtnud Loo aleviku uisuplatsid ja suusaradade rajamise ja hooldamise. Järgmine proovikivi on kelmumäe kõrvale **rajada BMX-rada**, mis on spetsiaalselt kujundatud hüpete ja kurvidega rada, kus saab harjutada triike, kiirust ja koordineerimist, ja **pumptrack**, mis on lainetav

ringrada, kus liikumine toimub „pumpamise“ ehk kehatöö kaudu – ilma pedaalimiseta. Sobib nii jalgrattale, tõukerattale, rulluisukudele kui ka tasakaaluratastele. Mõlemad rajad sobivad igas vanuses harrastajale.

Minu ja Loo kooli ühistöös valmis ühe viimase projektina Loo spordihoone kõrval olevale rohealale 9 korviga kettagolfiväljak, mis sai ka kohalike huviliste poolt sooja vastuvõtu.

Järgmine kohalik kogukonda ühendav plaan on Loo alevikku rajada kogukonna viljapuuäed, mis on saanud kohaliku omaalgatuse programmi projektitoetuse, asukoht vallavalitsuselt heakskiidu ja sel sügisel saame hakata viljapuuaeda rajama.

Soovin jätkuvalt kuulda kõigalt meie rohelistes metsades linnulaulu ning säilitada Jõelähtme vallas atraktiivne elu- ja looduskeskkond ning seista vastu ka kogukondadega kokku leppimata kaevanduste avamisele.

**Reformierakond vabastas
Jõelähtme valla
registrijärgsed elanikud
kodualusest maamaksust!**

**Parema
Jõelähtme eest!**

**Reformierakond vabastas
Jõelähtme valla
registrijärgsed elanikud
lasteaia kohatasust!**

**Parema
Jõelähtme eest!**

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised 2025

E-hääletamine:

13. oktoober kell 9.00 kuni
18. oktoober kell 20.00
www.valimised.ee

Eelhääletamine:

keskuste jaoskondades 13.–16. oktoober
ja kõigis jaoskondades 17.–18. oktoober kell 12.00–20.00

Valimispäev 19. oktoober:

hääletamine kõigis jaoskondades
kell 9.00–20.00

Vald, kus lastel on vabadus areneda ja kogukondadel jõud tegutseda

Mari-Ann Meigo Fonseca

ettevõtja, Liivamäe küla eestseisuse liige, „Montessori Jõelähtme vallas“ eestvedaja

Mie kodukohta väärtus ei seisne ainult majades või taristuses, vaid selles, millist elu sinne keskkond ja inimesed üheskoos toetavad. Kui meil on turvalised liikumised, läbimõeldud avalik ruum ja arengut soodustav keskkond, tunneme end oma kodukohas hästi. Ka kõrghaljastus ja looduslikud puhkealad ei ole pelgalt ilu küsimus – need toetavad vaimset tervist, puhastavad õhku, vähendavad müra ning võimaldavad kogukondadel kokku tulla.

Liivamäe küla eestseisuse liikmena näen, et inimsõbralik elukeskkond tekib kogukondade kaasamisega – kui kohalikke kuulatakse ja neil on vabadus oma ideid ellu viia. On suurepärane, et Jõelähtme vald toetab mittetulundustegevusi nii tegevustoetuse kui ka projektide kaasfinantseeringuga. Andes kogukondadele

võimalust otsustada, tekib ka motivatsioon päriselt panustada. Just siis sünnib tunne, et meie tulevik on meie endi kujundada.

Sama põhimõtte kehtib ka laste kasvatamisel ja hariduses. Kui laps saab turvalises, toetavas ja iseseisvust soosivas keskkonnas tegutseda, avaldub tema loomulik soov õppida ja areneda. Montessori pedagoogika põhineb arusaamal, et igal lapsel on oma sisemine arengupotentsiaal – täiskasvanu ülesanne on luua tingimused, kus see potentsiaal saaks avarduda. Lapsele antakse vabadus valida tegevusi ja vastutada oma õppeprotsessi eest, samas on keskkond korrastatud ja pidevale arengule suunav. Seeläbi õpib laps iseseisvust, empaatiat ja eneseregulatsiooni – oskusi, mis on edaspidises elus vähemalt sama olulised kui teadmised ise.

Paljudes Eesti valdades ja linnades on Montessori lasteaiarühmad ja kooliklassid juba olemas, näiteks Tallinnas, Tartus, Viimsis ja Keilas. See ei ole enam uus või katsetuslik lähenemine, vaid teaduspõhine ja praktiline alternatiiv, mis pakub peredele valikuvõi-

malust. Jõelähtmel on nüüd võimalus astuda samm edasi ja olla uuendusmeelne vald, luues oma esimese Montessori lasteaiarühma ja kooliklassi. See ei ole ainult uue õppimismetoodika pakkumine, vaid märk, et lähtume lastest ja nende arenguvajadustest. „Montessori Jõelähtme vallas“ kogukonna eestvedajana tean, et paljud pered ootavad sellist muutust Jõelähtme valda juba kaua.

Hea hariduse eeldus on ka see, et koolis ja lasteaias arendataks lisaks teadmisi-

tele nii laste kui töötajate sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning toetatakse nende vaimset tervist. Sama oluline, kui tagada toetav keskkond, on aga ka hoolitseda õpetajate eest – lapsed õpivad kõige rohkem eeskujust ning parimad eeskujud sünnivad siis, kui õpetajatel on väärikas palk ja töötühtimused, mis lubavad neil oma ametit südamega pidada.

Kui loome lastele kasvuruumi, loome seda ka endale. Kogemus kahe väikese lapse emana on näidanud, et lapsed huvituvad õppimisest kõige rohkem,

kui neid usaldatakse ja neil lubatakse katsetada. Sama kehtib kogukondade puhul – kui vallal on julgust kuulata ja öelda rohkem „jah“ kui „ei“, sünnib uuendusmeelne, elujõuline ja motiveeritud kogukond.

Siis saab Jõelähtme olla paik, kus on hea koos kasvada – nii peredel, kogukondadel kui ka loodusel meie ümber.

Koolibuss – luksus või esmatarbekaup?

Art Kuum

abivallavanem, Iru külanõu

Linnas või alevikus elades võib täiesti arusaamatuks jääda, milleks koolibusse üldse vaja on. Meie vallas on aga palju hajaasustuses elavaid peresid, kelle lastel on see vältimatu abivahend nii kooli kui ka sealt tagasi koju jõudmiseks. Isegi kui perel on auto, ei tähenda see alati, et tööil käivatel vanematel oleks aega ja võimalust oma lapsi kooli viia. Nii on koolibuss tihti ainus lahendus, kuidas kooli jõuda ja kui koolibuss ei sõidaks, siis jääks nii mõnelgi lapsel kooli minemata. Haridus on meie ühiskonnas aga inimõigus, mis peab olema kättesaadav kõigile. Nii ei jäägi vallal muud üle, kui kõik lapsed bussiga kooli sõidutada.

Meie vallas on 36 küla ja 3 kooli ning see, kuidas 7 koolibussiga kõik need ära katta, on aastast aastasse õpilaste arvu kasvades üha keerulisem. Loomulikult tahaks, et koolibuss iga

talukukse eest läbi sõidab, kuid siis läheb marsruut nii pikaks, et kaugemad lapsed ei suuda ära oodata, millal buss ükskord kooli juurde jõuab. Seepärast oleme võtnud seisukoha, et on mõistlik, kui laps peab kodust lähima koolibussi peatuseni 10 minutit jalutama. Vahel lihtsalt ei ole võimalik paremat lahendust leida. Inimesed on elama läinud nii eraldatud kohtadesse, et mitte kuidagi pole võimalik koolibussi nende värava eest läbi sõitma panna.

Koolibussi sõiduplaanide koostamine uueks õppeaastaks algab meie vallas kohe, kui eelmine kooliaasta on läbi saanud. Iga aasta 15. juuniks ootame koolibussi taotlusi nende koolilaste vanematelt, kes bussi vajavad. Seejärel paneme kogutud informatsiooni ARC-GIS-e programmi abil kaardile ja hakkame sõiduplaane koostama. Tänavusest õppeaastast kehtima hakanud sõiduplaanide järgi sõidavad meie koolibussid kokku iga päev ligi 800 km. Lapsi, kes neid koolibusse kasutab on ligi 400 ja valla eelarves on sel aastal ette nähtud koolitranspordi toetuseks üle 600 000 euro. Seega läheb koolibuss mak-

sumaksjale maksma ligikaudu 1500 eurot iga bussisõitja kohta igal õppeaastal. Seda ei ole kindlasti mitte vähe ja alati, kui see summa mul peast läbi käib, mõtlen, kui paljud lapsevanemad võtaksid selle summa pigem sulas välja ja viiksid ise oma lapse kooli...

Nagu eespool kirjutasin, lähivad koolibussi sõiduplaanid iga aastaga järjest keerulisemaks ja käänelisemaks ning suureneb ka maksumus. Kui see trend jätkub, tekib paratamatult ühel hetkel küsimus, kas

suur koolibuss, mis kõik nurgatagused läbi sõidab, on ikka kõige efektiivsem lahendus või mitte. Kulude optimeerimiseks oleme Jõelähtme vallas täna korraldanud koolielu nii, et Loo koolis algab koolipäev kell 8 ja Kostiveres 8.30. Koolibuss, mis on külade vahelt väikesed reisijad peale korjanud, sõidab kõigepealt Loole ja seejärel jätkab oma marsruuti Kostivere suunas. Tänu sellele ei lähe igast külast hommikuti mitte kaks bussi, vaid ainult üks, kuid sellega saab üldjuhul sõi-

ta nii Loo kui ka Kostivere kooli. Nüüd on tõusnud teemaks koolipäeva alguse nihtamine hilisemaks nii, et kõigis koolides hakkaks koolipäev kell 9. See aga tähendaks, et meie vald vajaks veel vähemalt kolme bussi, sest enam ei saa ühe ja sama bussiga sõita samal ajal mõlemasse kooli. Rahaaliselt suurendaks see kulusid erinevate arvestuste järgi 30–60 protsenti. Kulud ühe õpilase kohta võiksid koolipäeva alguse nihtamisega tõusta kuni 2400 euronni aastas! Kui koolibussi hind nii kõrgele kerkib, kas koolibuss siis on üleüldse efektiivne viis koolitranspordi vajaduste rahuldamiseks või oleks mõistlikum maksta 2400-eurost koolitranspordi toetust igale lapsele, kes ise oma transpordimure lahendab. Ja neile, kes toetuse asemel ikka ühistransporti eelistavad, võtta valla kulul takso või väikebuss, mis nad märksa soodsamalt kooli sõidutab. Mida sina lapsevanemana sellest arvad? Kui suur peaks olema see summa, mille eest oleksid sina valmis oma lapse(d) ise kooli ja tagasi sõidutama?

Vallakodanike parimate valikute korral plaanime ka meie tulevikus ikka Jõelähtme vallale parimaid valikuid!

Priit Põldma
abivallavanem

Olen üle 25 aasta elanud Jõelähtme vallas ja pea 20 aastat töötanud Jõelähtme vallavalitsuses. Jõelähtme vald on väga eriline: Tallinna külje all pigem linnaline ja pealinnast kaugemal maaliliselt maaline. Mõlema piirkonna areng on omalaadne ja huvitav, kuid vajab arengus seetõttu ka mõneti erinevat lähenemist. Tõenäoliselt ei peatu niipea Tallinna valglinnastumine ja elanike kolimine Tallinna lähinaabruses. See on üldine tendents, kuid vajab arenguks tasakaalukat lähenemist ja hoolikat planeerimist. Tõenäoliselt ei kao ka pendelränned Jõelähtme valla ja Tallinna vahel kuhugi, vaid pigem kasvab. Jõelähtme kandi pluss on Tallinna–Narva mnt ja Laagne tee (nn Lasnamäe kanal) olemasolu, mis teeb lin-

najõudmise mugavaks ja kiireks.

Üks oluline liikumisühendus on kergliiklustee, mis teeb tervisesportlastel meele rõõmsaks ja samas on see ka kõige keskkonnasõbralikum liikumisviis. Kulukaima investeeringuna on Jõelähtme vallavalitsuse eestvõttel meetme „Linnaliste piirkondade arendamine“ abil ehitatud mitu valda läbivat kergliiklusteed. Viimase kümne aasta jooksul on valminud kergliiklejatele mõeldud ühendused: Loo–Lagedi (2,9 km), Loo–Saha (2,8 km), Loo–Liivamäe (1,5 km), Loo–Narva mnt–Loovälja tee–Erma tee (3,5 km), Iru kergliiklusteed (2,4 km), Parasmäe–Kostivere–Narva mnt, Koogi–Neeme ja paljud teised teed. Kergliiklusteed soovib pea iga küla. Kahjuks on kergliiklustee ehitus kallis, koos valgustusega maksab kilomeeter seda väärtuslikku teed üle 500 000 euro. Seetõttu on eurotoetuste taotlemine kergliiklusteede ehitamiseks väga tähtis. Jõelähtmevaldkoostöötranspor-

diametiga projekteerib praegu Saviranna kergliiklusteed, Ruu–Jägala joa ja Koogi–Jõelähtme–Võerdla lõike. Loode-tavasti tuleb ka uus eurotoetuste voor kergliiklusteedele ja saame siis taas uutest teedest rääkida.

Lisaks kergliiklusteedele on oluline toetusrahastust saada ka muudeks projektideks. Seni oleme mitu hoonet kaasrahastusega soojustanud (Neeme lasteaed, Neeme kool, Kostivere kool, Loo lasteaed ja kool) ja samuti vanade hoonete asemele uusi, energiatõhusamaid ehitanud (Kostivere noortekeskus ja päästehoone). Tulevikus planeerime samamoodi ehitada Loo koolile juurdeehitust, taotluse selleks oleme juba esitanud ja ootame vastust.

Peamine mure uute elanike lisandumisel ongi just uute lasteaia- ja koolikohtade loomine. Laiendamist vajab nii Loo kool kui ka Loo lasteaed. Ettevalmistused selleks juba projekteerimise näol käivad.

Jõelähtme vald on alati püüdnud kaasata eurovahendeid, et ehitamine oleks maksumaksjale odavam. Peaksime olema nagu Tammsaare epopööst tuntud härra Maurused, kes on alati kodus, kui raha paku-

takse, ja oskama seda vastu võtta. On ilmselge, et toetuste abil saame mitmekordistada vallakodanike elu paremaks muutvate investeeringute ja tegevuste mahtu.

Looduskeskkond meie ümber on võti tulevikku

Tiia Välk

vallavalitsuse liige,
Vandjala
külvandem

Looduse kui meile kõigile olulise elukeskkonna tugevuse väärtustamine algab igast vallaelanikust. Kuidas kasvatada loodusteadlikkust? Mida saame ise ära teha nende teadmiste edendamiseks ja väärtustamiseks?

Loodus-, linnu- ja kultuurigiidina olen oma südameasjaks võtnud, et juba lasteaiast alates anda noortele võimalus tutvust teha meie kohaliku loodus- ja kultuuripärandiga. Koostöös haridusasutustega pakun võimalusi koolides praktiliste õppeprogrammide-, loodusteaduse ja huvihariduse kaudu tekitada huvi uurimise-katsetamise-avastamise vastu. Olen ise noor huvitub loodusteadustest rohkem, saab ta edaspidi valida mitmekesisemate võimalustega erialade vahel. Huviharidus aitab noori suunata karjäärivalikutel.

Kaevandussurve Jõelähtme vallale on tugev. Kõik me saame aru, et kui olukorda eirame, teeb riik kaevandused valitsuse otsustena lihtsalt ära. See on oluline leida lahendusi, kuidas selles keerulises prot-

sessis saaks koostöös riigiga oma sõna öelda nii vald kui ka kogukonnad ja selgitada välja, millised on halvimate stsenaariumite puhul kompensatsioonimehhanismid.

Meie valla suurim märgala, rahvakeeli Maardu raba ja selle ümbrus on üksi riigi surve all olev ala, kuhu plaanitakse Maardu III kaevandusala 176 ha ulatuses 100% vees kaevandades. Nimetatud ala on aga aukartust äratav lindude pesitsus- ja toitumisala. Keda siin ka ei kohtaks: vähemalt 15 liiki kahlajaid, erinevaid röövlindude (meri- ja konnakotkast, mustharksaba, roo-, välja-, soo-loorkulle, kanakulle, hiire- ja herilaseviisid, pistrikke, tuuletallajaid jne), rähne, tetresid, metsised, punaselg-õgijaid, oosorre, sookurgi jt. Meil pole vaja kuhugi sõita linde vaatlema – kõik on meie enda kodu lähedal käe-jala juures. Olen ise neli aastat vaadelnud-kaardistanud Maardu-Vandjala rabapõldude ümbruse linde, kandes neid loodusevaatluste andmebaasidesse ja tuvustanud sotsiaalmeedia kaudu oma jälgijatele infot meie linnumaailmast.

Harjumaa maavarade teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH) oli mu linnuvaatlusi arvesta-

tud ning märkinud, et Maardu III kaevandusala Jõelähtme vallas on esinduslik lindude pesitsuse ja toitumise ala. Vabatahtliku vaatleja loodusesiret saab igaüks ise järjekindlalt teha – vaadelda ja kanda oma vaatlusi looduse andmebaasidesse. Sain väärtuslikku tagasisidet, et sellisest vabatahtlikutööst on olnud väga palju kasu!

Arvestades asjaolu, et keskkonnamõjude hindamisel on tulemas muudatus, kus hakatakse samuti kasutama juba olemasolevaid loodusvaatluste andmebaaside andmeid aktiivsemalt, on kõigi vabatahtlike loodusvaatlejate töö igati tänuväärne oma kodukoha looduse kaardistamisel.

Suur tänu neile, kes viitsivad seda teha! See näitab, et hoolite enda ümber olevast elu- ja looduskeskkonnast, annate sinna oma hindamatu panuse vabatahtlikuna.

2025. aasta suvel korraldasin vanusegruppidele 16+ ning 55+ ja vanemaealistele projekti „Põlvkondadevaheline motiveerimine ja sidusus“ eesmärgiga suurendada põlvkondadevahelist aktiivsemat läbikäimist, sotsiaalset suhtlemist, ennetades üksijäämist ja sellest tulenevaid vaimse tervise probleeme. Pakkusin meie külade-alevike kogukonnaliikmetele võimalust aktiivselt liikuda, koguda uusi teadmisi ja kogeda aktiivseid liikumisvõimalusi. Reisidel kohtuti endiste koolikaaslastega, peeti koos plaane, kuhu võiks tekkida sõpruskonnaga koos veel matkale minna.

Loodus pakub teraapilist keskkonda, mis aitab inimestel lõõgastuda, stressist vabaneda, leida sisemist rahu ja tasakaalu. Looduses liikumine õpetab seda austama, sellest hoolima ja selle kaitsmiseks tegutsema. Tegevused looduses loovad sidusust, tugevdavad põlvkondadevahelisi suhteid, leida uusi sõpru ning soodustada rohkem üksteise märkamist-aitamist.

Jõelähtme vald on suurte riigipoolsete piirangutega vald, mis pärssib ka siinseid normaalseid arenguvõimalusi. Meil on Rebala muinsuskaitseala, mis seab eripiirangu 34 km² alale ja 34 km² kaitsevööndile. Jõelähtme vald paikneb strateegilise maavara peal, mis tähendab seda, et asukoht paekivilasundi peal piirab ehitustegevust. Lisaks on graniidimaardla, mis asub valla põhjaosas, mis omakorda piirab kogu valla põhjaosa ehitustegevust ja arengut. Olen igal Harjumaa maavarade teemaplaneeringul küsinud, millal riik võtab graniidimaardla piirangu maha, sest sealset rabagraniiti teedeehituses nagunii kasutada ei saaks. Kaevandatavad maavarad on ka põhjus, miks meil vallas teatud piirkonnad on sattunud väga tugeva arendussurve alla.

Väljapääsuna peaks riik soosima kaasneva maavara laialdasemat kasutamist ja omaaegsete keskkonda mitteväärtustavate ehitus- ning projekteerimisnormide ülevaatamist.

Kohalik omavalitsus on juba rohkem kui sajandi vanune, kuid jätkusuutlikkust sh maavarasid ja elukeskkonda silmas pidades oleks mõistlik hinnata tulevikuvaatega 100+ aastat...

Kostivere noortekeskuse ja vabatahtlike päästjate hoone (2024)

Kostivere ja Loo aleviku tänavavalgustuse renoveerimine (2021)

Kostivere teede ja parklate rekonstrueerimine (2021)

Kostivere staadioni II etapi ehitus (2022)

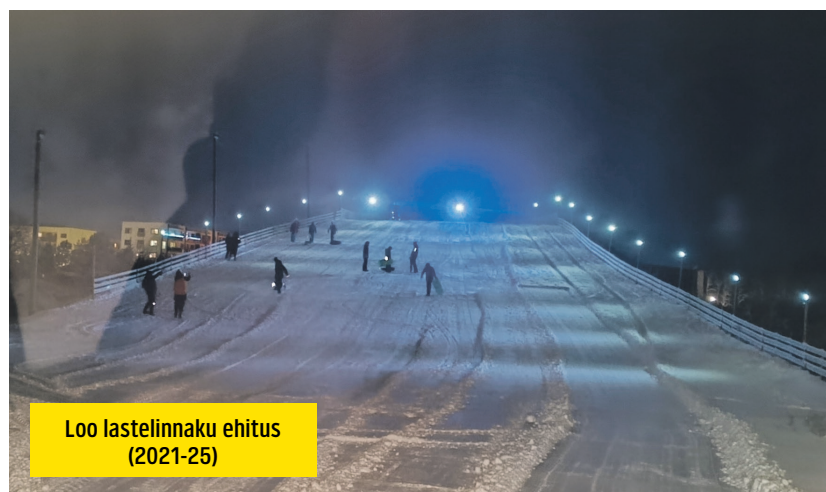
Kostivere kooli rulapargi avamine (2022)

Kostivere staadioni II etapp (2022)

Loo aleviku moodullasteaed (2024)

Loo lastelinnaku ehitus (2021-25)

VIDEOVALVE

Loo aleviku videosüsteemi rekonstrueerimine (2022)

Loo puhkeala projekteerimine (2025)

Loo staadioni uus kunstmurukate (2024)

Ruu ristmiku turvaliseks ehitamine 2023

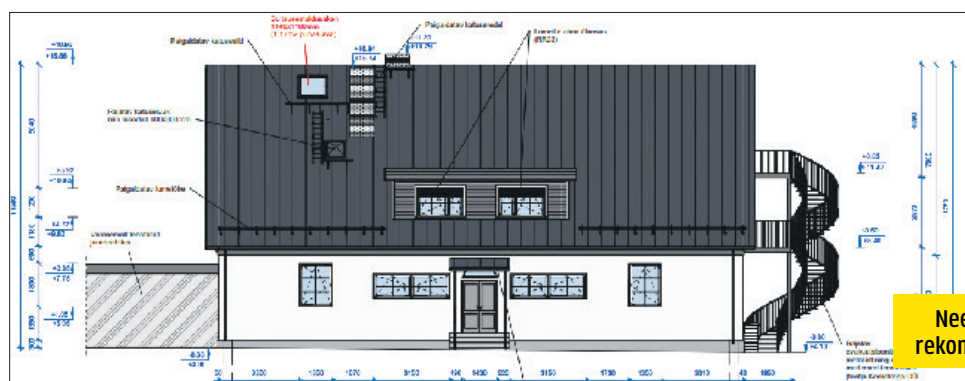
Neeme kogukonnajamaja ehitus (2022)

Neeme kergliiklustee, Uusküla, Saviranna ja Ülgase küla tänavavalgustus (2023-25)

Neeme lasteaia soojustamine (2023)

Neeme kooli vana osa rekonstrueerimine (2025)

100 euro suurune koolitoetus iga õppeaasta kohta (2021–2025)

Lasteaia kohatasu vabastus (2021)

Lasteaia kohatasu vabastus (2022)

Päästemeeskondade toetamine (2021–2025)

Teede tolmuvaibaks pindamine (2021–2025)

Elanikkonnakaitse seltsi arendamine (2021–2025)

Jägala jõe infopunkti ehitus (2025)

Ihasalu sadamahoone avamine 2023

Tuletõrjemahutid Ülgase, Ihasalu ja Neeme külas (2023)

Mobiilne generaator kriisivalmiduse suurendamiseks (2025)

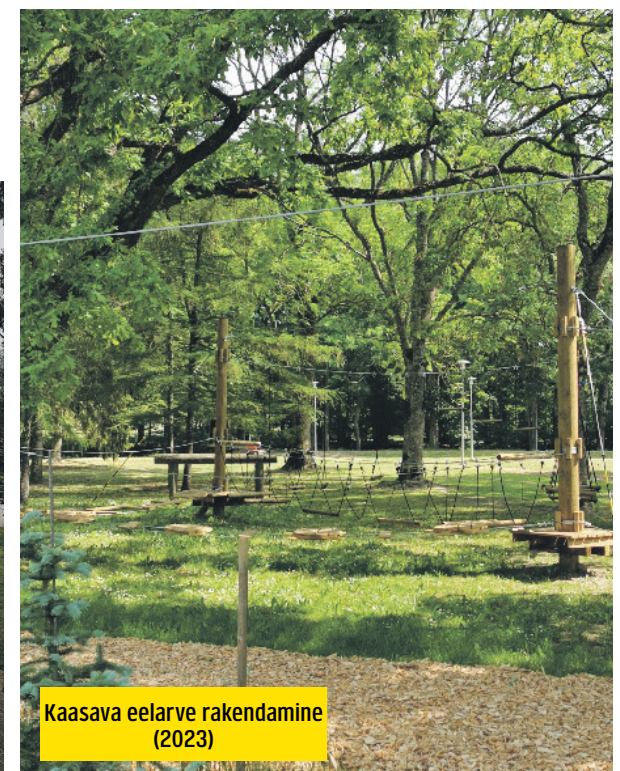
Satelliittelefonide ja elektrigeneraatori soetamine (2022)

Hõbemäe, Manniva, Koljunuki, Kostiranna, Uusküla, Haljava jt. teede pindamised. (2013–2017)

Koogi küla ristmiku rekonstrueerimine (2023)

Kaasava eelarve rakendamine (2023)

Uusküla – küla nagu kodu

Tõnis Tuuder

Uusküla külanem
MTÜ Uusküla Külaselts
juhatuse liige

Olen Uusküla elanik alates 2002. aastast. MTÜ Uusküla Külaseltsi juhatusse kuulun selle loomisest peale, aastast 2007 ning külavanemana olen tegutsenud alates 2015. aastast. See töö on minu jaoks alati olnud missioon – muuta oma küla paremaks elukohaks ja siduda kogukonda ühiseks tegutsemiseks. Lisaks igapäevasele tööle külavanemana olen olnud aktiivne ka Jõelähtme vallavolikogus – juhin elanikkonnakaitse ja arengukomisjoni, osalen keskkonnakomisjoni

ja maavarade töögrupis ning olen tegev Loo kooli hoolekogus. Eri tasanditel saadud kogemused on aidanud luua ja toetanud Uusküla küla ja Jõelähtme valla üldise arengu eesmärke.

Külaplats – meie südameala

Külaplats on olnud viimasel aastatel meie kogukonna arenduste keskpunkt. Tänu kohaliku omaalgatuse programmi (KOP-i) ja Leaderi projektidele ning heale koostööle osaliste vahel valmis 3x3 korvpalliplats, paigaldati rataparklad, infotahvel ja konteinerladu, lisaks püstijalalauad. Sel aastal asendasime vana külakiige uue vastu.

Valgus ja teed

Tänavavalgustuse lisamine on muutnud küla pimedal ajal turvalisemaks ja hubasemaks. See töö jätkub ka järgmistel

aastatel. Samuti oleme jõudu mõõda korrastanud külateid, et liikumine oleks mugavam ja ohutum. Need on ressursimahukad projektid ja jätkame nendega vastavalt võimalustele.

Küla identiteet

Eelmisel aastal valmis uus küla arengukava, mille loomisel osales aktiivne osa kogukonnast. See protsess tõi kaasa ka Uusküla visuaalse identiteedi uuendamise – sündis logo ja hüüdlause „Küla nagu kodu“, mis väljendab täpselt meie olemust ja pürgimusi.

Kõik need saavutused on sündinud tänu koostööle – külaseltsi, külavanema ja aktiivsete elanike ühisele pingutusele. Projektid ei sünni tühjalt kohalt, nende taga on planeerimine, kirjutamine, suhtlemine ja sihikindel tegutsemine.

Tulevikuvaade

Ees on uued valimised ja uued väljakutsed. Jätkame tänavavalgustuse ja teede arendamist. Lisaks on külla tulemas elamuarendusi, mis aitavad

muuta küla keskkonda veelgi kaasaegsemaks. Kindel on see, et kui liigume edasi üheskoos, pole ükski eesmärk liiga suur.

Riimase poepidamise mured ja rõõmud

Kes meist ei sooviks kodu lähedale head ja hubast poekest, kust võimalik kiiresti ja mugavalt kõik eluks vajalik koju tuua. Jõelähtme vallas ongi mitu mõnusat külapoodi ja ka tanklapoekest, mis hoolimata suurte Tallinna kaubanduskeskuste konkurentsist hea teeninduse ja laia kaubavalikuga valmis meile parimat pakku-ma. Kohtume Koogi külapoes poeomanik Riimas Ukanisega, et rääkida temaga poepidamise ning Eesti väikeettevõtluse muredest ja rõõmudest.

Koogi poe juures tervitavad tulijaid rõõmsalt kolm kassi, kes justkui hindaks poekülastaja lahkust jagada ostetavat vorstijuppi. Alles seejärel märkame leti taga laia sõbralikku naeratust, mis kuulub „Viimse reliikvia“ Siimu mõõtu parimates aastates kaupmehele.

Riimas Ukanis alustas Jõelähtme külas Männituka poega 1997. aastal, alates 2001. aastast peab ta Koogi külas poodi, kus ka nõukogude ajal tegutses Harju Tarbijate Ühistu kauplus. Seega ei olnud koht inimestele poena tundmatu ja rada selleni polnud jõudnud veel rohtu kasvada. Põhimõtteliselt on tegemist eraäri-ga, kus väheste jõududega saab kõik vajalik korda aetud. Vaid müüjate puhul on abi tulnud paluda peretuttavalt. Olgu öeldud, et häid müüjaid leida on väga raske.

Tavaliselt on kodupood kõige hädapärase ja puudujääva ostmiseks, linnalähedase väikepoena on suurte Tallinna poodidega raske konkureerida.

„Ja mis seal salata,“ muigab poeomanik „kodupoodi minnakse ikka siis, kui autoga sõita enam ei tohi, aga üht-teist juurde oleks vaja...”

Sellisel väikepoel peab kindlasti olema mingi lisaväärtus, Koogil on see Jägala juga, kuhu eriti suvisel ajal tulevad loodusvaatlejad nälga kustutama. Peamiselt tuleb poe kasum suvel ja talvisel ajal on kliendid peamiselt kohalikud ning siis eksib siia vaid mõni üksik külmetav turist.

„Põhimõtteliselt on poepidamine võrreldav loomapidamisega – sul on vaja iga päev toi-

ta ja kasida. Iga poe spetsiifika on sedavõrd erinev, et võõras poodi mõnda nädalatki hoida ei suuda. Kui on eraäri, nagu meil, siis on puhkuste korraldamine kaelamurdev ülesanne,“ räägib Riimas.

Juba harjumuspäraselt tuleb uutele klientidele selgeks teha, et Koogi pood ei ole pagariäri, vaid tavaline toidupood. „Tõsi, tänu nimele ei ole koogita siin keegi jäänud ja puhtalt nime pärast on koogid alati poe sortimendis ja letis saadaval,“ selgitab peremees. „Poest saab ettetellimisega ka torte, kringleid, salateid jms, mis peo kor-

raldamiseks vajalik. Jah, lausa peokorraldust ja catering'i tellida ei saa, kuigi kunagi oli sellise teenuse arendaminegi plaanis...”

Koogi poe pidamine pole magus pagariäri ja ainult poepidamisega on päris raske hakkama saada. Seetõttu on juba paarkümmend aastat Riimasel ka Rintom Ehitus OÜ, mis pakub ehitistes kõikvõimalike avade tegemist, puude langetamist ja ehitiste lammutusteenust. „Ilma vahelduse ja lisatööta on poes raske hakkama saada. „Eks paljusi on poepidamine seltskondlik

harrastus, millega ära elada on siiski võimalik.”

Märkamatult on suvepäike loojumas ja sätin sammud kodu poole, näpus poest ostetud salat ja grill-liha. „Kirjuta veel, et meil on kõige ägedamad ja toredamad kliendid,“ lehvitab Riimas mulle veel hüvastijä-tuks. Jah, Koogi poes teatakse, et meeldiv suhtlemine kliendiga on kõige tähtsam!

Küsitles Priit Põldma

Eesti Reformierakonna nimekirja programm

Jõelähtme vallas 2025+

Visioon

Jõelähtme vallas on hooliv ja **turvaline elukeskkond** – sõbralik, roheline, tervislik, sportlik ja turvaline. **Väärtustatakse vallas elamist**, luues uusi võimalusi elukvaliteedi tõstmiseks. Vald **on stabiilne, hooliv, tegus ja keskkonnasõbralikku arengut toetav**, pakkudes elanikele **kvaliteetset avalikku teenust**. Valda arendatakse **reaalseid majanduslikke võimalusi arvestades**, võtmata vallale mittevajalikke kohustusi. Need on märksõnad, mis aitavad meil otsuseid langetada ning õiged valikud teha. Selleks, et seda visiooni ellu viia, planeerib Reformierakonna nimekirja edasistel aastatel **järgnevaid tegevusi**:

I. Turvaline lapsepõlv – inimsõbralik elukeskkond hõlmab turvalist, loovat ning nüüdisaegset keskkonda meie lastele. See tähendab nii korras koolimaju kui ka piisaval hulgal lasteaiakohti. Oluline on laste vaba aega mitmekesiselt sisustada ja nende arengut toetada.

1. Tagame Jõelähtme valla lastele jätkuvalt **laste-aia kohatasust vabastuse** ning võimaldame **toiduraha maksimisest vabastuse** sotsiaalset tuge vajavatele peredele, et hoida perede finantsturvatumist.

2. Jätkame **lapsehoiu- ja eralasteaiatoetuse maksmist**, et toetada peresid, kes teevad valiku eralastehoiu kasuks.

3. Jätkame kõikidele üldhariduskoolis õppivatele lastele **koolitoetuse maksmist**, et kooliaasta algus oleks perede jaoks meeldiv sündmus.

4. Tagame Jõelähtme valla koolides õppivatele lastele **tasuta ühistranspordi** kooli ja kodu vahel, arvestades ühistranspordi kavandamisel **kooli ja huviringide toimumisaegu**.

5. Jätkame kõikidele valla koolides õppivatele lastele **tasuta koolitoidu** pakkumist ja algkoolilastele **piikapäevarühma** teenust, et lapsed oleks sotsiaalselt hoitud.

6. Toetame **laste spordi- ja huvitegevuses** osalemist: avame selle tarbeks oma koolide juurde **spordi- ja huviringe** ning maksame jätkuvalt **spordi- ja huvitegevuse toetust**.

7. Arendame **koolivõrku**, maksame õpetajatele **konkurentsivõimelist palka**, toetame **õpilaste ja õpetajate digiteadlikkuse tõstmist**, pakume õpilastele võimalust **õpiabiprogrammides osalemiseks** ning **edendame mentorlust** nii õpilaste kui ka õpetajate seas.

8. Arendame **muusika- ja kunstikooli**, et pakkuda valla lastele võimalusi omandada kvaliteetne huviharidus.

9. Toetame **noortekeskuste arengut**, et pakkuda valla noortele kvaliteetset vaba aja sisustamise võimalust.

10. Toetame vallas **töömaleva ja päevalaagrite** korraldamist, et pakkuda lastele võimalust suvel töötada ja veeta puhkust aktiivselt.

11. Toetame alevikesse ja külakeskustesse uute **mängu- ja spordiväljakute** rajamist ja laiendamist ning aitame tasuda projektide omaosaluse.

12. Ehitame **Loo koolile juurdeehituse**, et tagada turvaline ja kaasaegne piisavate koolikohtadega õpi-keskkond, arvestades suurenevat õpilaste hulka.

13. Rajame Loo kooli juurde **nüüdisaegse spordikeskuse koos suurema ujulaga**, et pakkuda Jõelähtme valla lastele ja elanikele tänapäevaseid sportimisvõimalusi.

14. Avame **uued lastehoiurühmad** Loo alevikus, et tagada kõigile lastele lapsehoiukoht ja vanemale võimalus tööle naasta.

15. Soodustame koolikultuuri, kus iga laps areneb omas tempos praktiliste kogemuste kaudu, arendades teadmiste kõrval ka empaatiat, koostööoskusi ja iseseisvust; jätkame kiusamisvastast programmi,

toome sotsiaal-emotsionaalse pädevuse programmi ning avame valla esimese Montessori lastehoiurühma.

16. Tähtsaimad rahastust vajavad haridus-, kultuuri-, rekreatsiooni- ja spordiobjektid on **Loo koolimaja laiendus ja spordihoone koos ujulaga, Kostivere mõis ja koolimaja aula, Neeme multifunktsionaalne kultuuri- ja spordimaja, Jõelähtme rahvamaja ning Jägala joa puhkeala uus sild koos piirkondlike terviseradadega**.

II. Turvaline elukeskkond – elukeskkond peab olema turvaline ja inimsõbralik. Turvalise elukeskkonna hoidmiseks tuleb nii avalikul võimul kui ka elanikel endil elanikkonnakaitse meetmeid rakendada. Elaniku turvatunnet loob teadmine, et ta on ohtudeks ette valmistunud ning teab, mida erinevates olukordades teha, kuidas kaitsta iseennast, oma peret ja kaaskodanikke. Turvalise elukeskkonna osa on tolmuvaba ja valgustatud tee- ning tänavavõrk koos jalgratta- ja kõnniteedega ning toimiv ja kasutajasõbralik ühistransport. Selleks tuleb luua kogukonna kooskõlmise, sportimise ja kultuuri tarbimise võimalusi, hoida meie rikkalikku looduskeskkonda ja soodustada elukeskkonnaga arvestavat ettevõtlust.

1. Arendame vallas **elanikkonnakaitset ja hädaolukordades toimetulemise võimekust**. Selle eesmärgi täitmiseks korraldame kogukondadele **koolitusi ja praktilisi teadlikkuse tõstmise programme**, et kriisides toime tulla. Toetame **vabatahtlike päästjate tegevust**, kes on kriisides ja nendeks ettevalmistumisel vallaelanikele asendamatud partnerid.

2. Loomme **koostöös korteriühistutega** programmi, millega tõstame **korrusmajade toimepidevust, rajades vajaliku generaatorvõime ja varjumiskohad**. Selle tulemusel suudavad kaugküttel olevad kortermajad pikaajase elektrivarustuse katkestuse korral **tagada majas soojavarustuse toimimise ning ohu korral elanike turvalisuse**.

3. Tagame suuremates valla keskustes **kerksuskeskuste ja evakuatsioonikohtade olemasolu**, eesmärgiga tõsta elanikkonna võimet kriisidega toime tulla. Uute valla avalike hoonete kohustusliku osana kavandame ja ehitame välja **varjumiskohad**.

4. Jätkame Euroopa Liidu **liikuvusprogrammide** toel ning koostöös Transpordiameti ja naabervaldadega **ratta- ja kõnniteede võrgustiku** rajamist, mis võimaldab elanikel turvaliselt liigelda ja sportida ning loob seeläbi inimsõbralikuma elukeskkonna.

5. Aitame kaasa **kortermajade parkimisalade laiendamisele**, et muuta kortermajade ümbrus tänapäevasemaks ja nägusamaks.

6. Jätkame valla **teede tolmuvabaks** muutmise ning **tänavavalgustuse kaasajastamise** programmidega, mille käigus **pindame kruuskattega** teid ning asendame energiat raiskavad valgustid **ajakohaste LED-valgustitega**.

7. Seisame valla **ühissõidukiühenduse kasutajasõbralikumaks** muutmise eest, mis seisneb elanike **elukorraldust enam arvestavas liinivõrgus, paindlikes ühistranspordilahendustes, „Pargi ja reisi“ süsteemi arenduste toetamises ning reaajas jälgitava ühistranspordi korralduses**.

8. Aitame korralduslikult kaasa, et **igasse majapidamisse jõuaks ülikiire internet**, mis aitab luua võimalusi töökohtadeks ka väljaspool keskuseid ning töötada ja õppida ka kodukontoris.

9. Soodustame **piirkondlike veevärkide koondamist valla vee-ettevõtja Loo Vesi haldamisele**, et ühtlustada vee kvaliteeti. Hajaasustusega piirkondades toetame majapidamispõhise vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rajamist. Piirkondades, kus looduskeskkond seda võimaldab, soodustame **tänapäevaste bioloogiliste reoveekäitlussüsteemide kasutuselevõttu**.

10. Võimaldame **kogukonnaprojektide kaasfinantseerimist** valla eelarvest, et toetada külakogukondi oma elukeskkonna arendamisel ning kultuuri- ja spordiürituste korraldamisel.

11. Soodustame valla **kultuuri- ja spordiasutuste arengut**, et pakkuda Jõelähtme vallas kvaliteetseid kultuurielamusi ning nüüdisaegseid sportimisvõimalusi eri vanuses elanikele. Toetame liikumisharrastuste edendamist ja pakume **oma valla elanikele soodustusi valla spordiobjektide kasutamisel ning loome uusi võimalusi, et sportida ja vabas õhus liikuda**.

12. Hoiame ja loome võimalusi **Loo ja Jägala joa puhkealade, Linnamäe paisjärve, Neeme, Ihasalu, Ruu ja Kaberneeme puhkemetsade ja Kostivere karstiala kui loodus- ja elamusturismi piirkondade arendamiseks**. Hoiame ja kaitseme meie aja-loopärandid **Rebala muinsuskaitseala, Kostivere mõisa, Saha kabelit, Jõelähtme kirikumõisa**, et pakkuda nii meie valla elanikele kui ka külalistele võimalust saada osa Jõelähtme valla kaunist ja mitmekesisest loodus- ja kultuuripärandist. Seisame jätkuvalt **Ruu küla looduskaitseala** moodustamise eest.

13. Teeme koostööd muinsuskaitseametiga ja kohalike kogukondadega, et **Rebala kaitsealal kehtiksid reeglid ja meetmed**, mis soodustavad vanade **talukohtade taastamist**, oma juurte juure **naasmist**, seda elulaadi toetava **väikeettevõtluse arengut** ning **pärandmaastike kaitsmist, säilitamist ja hooldamist**.

14. Seisame kohalikele kogukondadele oluliste **puhkemetsade säilimise ja mõistliku majandamise** eest, et jääks alles nii harjumuspärane elukeskkond kui ka liigirikas looduskeskkond. **Uusarenduste kavandamisel** näeme planeeringutes ette kohustuslikud **looduskeskkonna kavandamise meetmed puhke- ja pargialadena**.

15. Soodustame **prügimajanduses liigiti kogumise suurendamist**. Liigiti kogutud prügi peab olema võimalik **ära anda selle tekkekohas ehk iga majapidamise juures** ning olema **tasuta**. Liigiti kogumise suurendamine aitab kaasa looduskeskkonna säästlikule majandmisele.

16. Ettevõtluse arendamisel toetame **tasakaalukat ja keskkonnatingimusi** arvestavat arengut, pakume ja otsime lahendusi **elu- ja keskkonnahäiringuid tekitava ettevõtluse ajakohastamiseks**, et esineks vähem lõhna- ja mürahäiringuid ning Jõelähtme vald oleks atraktiivne koht nii elamiseks kui ka ettevõtlusega tegelemiseks. Soodustame ettevõtlust, mis loob **töökohti** koduvalda, et väheneks elanike vajadus pendelrände järele.

17. **Kaevandussurve vähendamiseks** räägime kaasa maapõuepoliitika teemadel, toetame maavarade **teemaplaneeringu protsessi, mis arvestab kogukondade seisukohti**, pakume **keskkonnasäästlikke alternatiivseid lahendusi massiivsele kaevandamisele ning seisame vastu kogukondadega kokku leppimata kaevanduste avamisele Jõelähtme vallas**, et säiliks meie atraktiivne **elu- ja looduskeskkond**.

III. Sotsiaalne turvalisus – kohaliku omavalitsuse ülesanne on tagada oma elanike sotsiaalne turvalisus. Selleks maksab omavalitsus sotsiaaltoetusi, osutab sotsiaalteenuseid ning rajab sotsiaalse infrastruktuuri ja võrgustiku, et aidata inimesi, kes abi vajavad.

1. Rajame Loo alevikku kaasaegse tervisekeskuse ning aitame kaasa veel ühe **perearsti nimistu avamisele** uues tervisekeskuses.

2. Maksame **sotsiaaltoetusi** ning osutame **sotsiaalteenuseid** abivajajatele ning raskesti toimetulevatele peredele, suurtele peredele ning puuetega

inimestele, et tagada minimaalne elamisväärtus toimetulek. Loomes võimalusi, et parandada psühholoogilise abi kättesaadavust.

3. Tagame jätkuvalt lasteaedades ja koolides **tugi-personali** täiendava rahastamise valla eelarvest, et **kindlustada** haridusliku erivajadustega **laste arengu** ja **õppeks vajalikud tingimused**.

4. Kaasame **eakaid**, tagame neile võimalused **ühiskondlikus elus kaasa lüüa**. Toetame **päevakeskuste** tegevust ning **pakume võimalusi osa saada kultuuriüritustest** nii koduvallas kui ka kaugemal.

5. Jätkame **Jõelähtme Valla Päevakeskuse arendamist**, et pakkuda professionaalsel tasemel sotsiaalteenust ja toetust Jõelähtme valla abivajajatele.

6. Soodustame erainitsiatiivi **hoolekandeteenuste pakkumiseks**, et abi vajaval isikul oleks võimalik abi saada kodulähedases piirkonnas.

7. Pakume tuge ja teenuseid **omastehoolajatele**, et neil oleks võimalus säilitada piisav elukvaliteet igapäevast abi vajava lähedase hooldamisel.

IV. Valla juhtimine – valla juhtimine peab olema stabiilne, hooliv ja tegus. Juhime valda ausalt ja avatult, oleme suunatud positiivsele arengule ning pakume elanikele kvaliteetset avalikku teenust. Valla arendamisel lähtume reaalsest majanduslikest võimalustest, võtmata vallale mittevajalikke ja üle jõu käivaid kohustusi.

1. Seame eesmärgiks **tulemuslikult valda juhtinud koalitsiooni jätkamise** ka järgmisel neljal aastal.

2. Valitseme **tegusalt, hoolivalt ja õiguspäraselt**, peatähtis on osutada **kvaliteetset avalikku teenust ja vähendada bürokraatiat**.

3. Juhime valda **otstarbekalt**, tagame **stabiilse arengu** ning planeerime valla eelarvet **vastutus-**

tundlikult, võttes arvesse valla **reaalseid majanduslikke võimalusi**.

4. Juhime valda **tasakaalukalt**, olles orienteeritud **säästvale** ja **keskkonnasõbralikule arengule** ning **kaasame kogukondi külavanemate eestvedamisel** neid mõjutavate otsuste tegemisel.

5. **Informeerime** vallaelanikke olulistest valda puudutavatest sündmustest, kasutades selleks nii **vallavolikogu istungite ülekandeid, vallalehte, valla kodulehte, valla ja külade Facebooki kontosid** kui ka muid tänapäevaseid suhtlusvahendeid.

6. Jätkame **kaasava eelarve programmi**, et kogukonnad saaksid kaasa rääkida kogukondlike projektide elluviimisel.

7. Kaasame **eurovahendeid** valla elukeskkonna parandamiseks, toetame **LEADER-liikumist**.

Koostöö on oluline

Kaili Raamat

Kostivere näputöökambri eestvedaja ja lasteaia direktor

Olen kolme lapse ema ja pikaaegne Kostivere lasteaia direktor. Minu töö ja elu on olnud tihedalt seotud meie valla hariduse ja kogukonnaga – minu lapsed on kasvanud ja õppinud kohalikus koolis ning olen seetõttu näinud, kui oluline on, et iga laps saaks kasvada turvalises, hoolivas ja arengut toetavas keskkonnas.

Lisaks haridusele olen aastaid püüdnud kaasa aidata meie kogukonna kultuuri- ja seltsielu edendamisse. Olen Kostivere mõisa näputöökambri eestvedaja, kus korraldan käsitöökoolitusi, juhendan osalejaid individuaalselt ning loon võimalusi kangastelgedel kudumiseks, õmblemiseks ja loominguks eneseväljenduseks. Korraldan ka loovusringi Jõelähtme Päevakeskuses, pakudes eakatele võimalust koos aega veeta ja uusi oskusi omandada.

Olen aastaid aidanud kaasa Kostivere mõisa arengule,

taotlenud lisavõimalusi ja -ressursse – näiteks saanud mitmesuguste projektide kaudu raha näputöökambri arendamiseks ning mõisapäeva korraldamiseks. Pean oluliseks, et inimesed saaksid võimaluse kokku tulla, oma kogemusi jagada ja üksteiselt õppida. Minu jaoks on eriti oluline eri põlvkondade omavaheline suhtlus – see hoiab elus meie traditsioonid, toob esile uusi ideid ja tugevdab kogukonna ühtsust.

Pean väga oluliseks koostööd ja seda, et inimesed saaksid kaasa rääkida valla arengus. Teen iga päev tihedat koostööd valla MTÜ-dega ning LEADER-liikumise kaudu ka naabervaldadega, et jagada kogemusi ja tuua siia uusi algatusi. Kevadel omandasin magistrikraadi teenuse disaini ja juhtimise alal, mis on andnud mulle tänapäevaseid teadmisi ja praktilisi võtteid, kuidas kogukonna teenuseid paremini arendada ja kasutajakeskseks muuta.

Minu eesmärk on, et Jõelähtme vald oleks koht, kus iga kogukonna liige – nii suur kui väike – tunneb end väärtustatu ja kaasatuna. Usun, et kogukonna tugevus peitub koostöös, avatuses ja üksteise toetuses.

Kodutunne algab küla piiril

Jaan Tepp

arendusnõunik, Ruu külavanem

Kandideerin, sest tahan teha oma koduvald elu paremaks – minu põhimõte on lihtne: kes teeb, see jaksab!

Mul on olnud võimalus tegutseda nii Eesti kui ka oma kodukoha arendamise nimel. Olen töötanud Lennart Meri meeskonnas, aidanud Eestit viia Euroopa Liitu ja NATO-sse, käivitanud taastuvenergia sektori ning osalenud kliimatehnoloogiate juurutamisel elamumajanduses.

Täna pean kõige olulisemaks kogukondade tugevdamist. Kodutunne algab juba küla piiril – me tunneme oma inimesi, märkame nende muresid ning tahame neile lahendusi leida. Oma kodukülas seisan keskkonna ja loodusväärtuste eest, valla tasandil aga soovin arendusnõunikuna viia arengukaava eesmärgid igasse kogukonda. Eesti riik on tugev täpselt niivõrd, kui tugev on tema väiksem kogukond.

Olen abielus ja kahe poja isa. Vabal ajal tegelen fotograafia, motosporti ja kirjutamisega – olen avaldanud kaks romaani, teinud kaastööd raadiojaamadele ning esinenud

ajakirjanduses oma seisukohtadega ühiskonna ja maailmaelu teemadel.

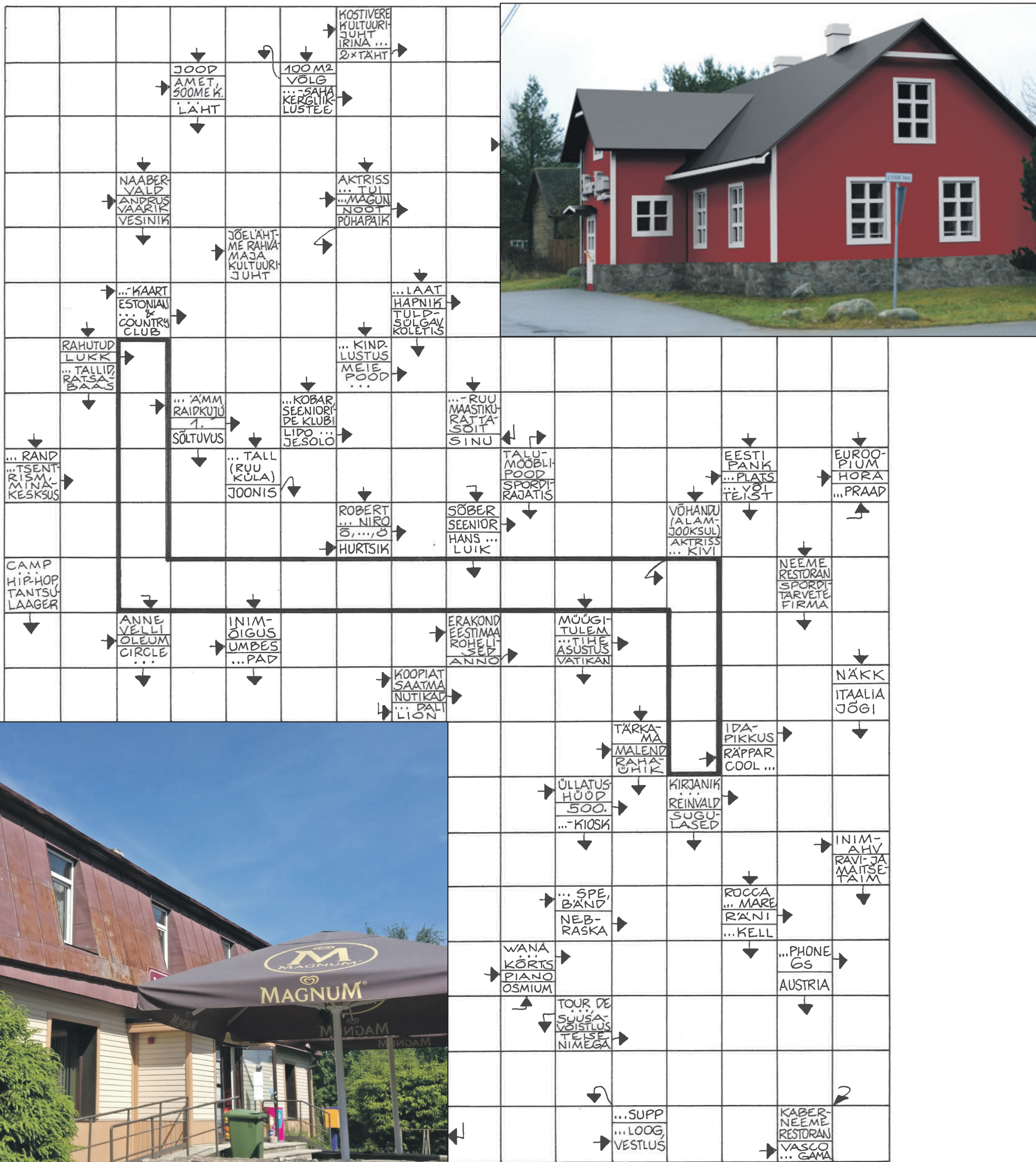
Mul on bakalaureusekraad teoloogias ja filosoofias ning politoloogias magistrikraad Tartu Ülikoolist.

Aastatel 1996–2001 töötasin Vabariigi Presidendi kantselei välisosakonna nõunikuna ja 2001–2009 aastatel olin Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni juhatuse esimees. Paralleelselt olin 2002–2008 majandusministriumis taastuvenergeetika nõukogu liige ja 2007–2009 KredExi kliima- ja energiaagentuuri nõukogu aseesimees. 2011–2025 vedasin aktiivselt kliimatehnoloogiat turustavat ettevõtet Venditehnik OÜ ja alates 2025. aasta kevadest asusin tööle Jõelähtme valla arendusnõuniku ametikohale.

Olen tegev olnud ka poliitikas – aastatel 2006–2008 kuulusin Erakonna Eestimaa Rohelised juhatusse ning 2021. aastal valiti mind Eesti 200 nimekirjas Jõelähtme vallavolikokku.

Lisaks olen Ruu külavanem ja MTÜ Ruu Küla Heakorralise Seltsi eestvedaja. Meie ühine eesmärk on seista kohaliku põlismetsa säilimise ja maastikukaitseala loomise eest.

Eesti Reformierakonna nimekirja programm Jõelähtme vallas 2025+

I. Turvaline lapsepõlv – inimsõbralik ja mõnus elukeskkond hõlmab **turvalist, loovat ning nüüdisaegset keskkonda meie lastele**. See tähendab nii korras koolimaju kui ka piisaval hulgal lasteaiakohti.

Laste ja perede toetuseks tagame jätkuva **lasteaia kohatasu vabastuse** ning uued **lasteaia- ja koolikohad**. Kujundame koolikultuuri, kus **lapsed saaksid areneda omas tempos**, toetame kiusamisvastast tööd ja sotsiaal-emotsionaalse pädevuse arengut.

II. Turvaline elukeskkond – elukeskkond peab olema turvaline ja inimsõbralik. Turvalise elukeskkonna hoidmiseks peavad elanikkonnakaitse meetmeid rakendada nii avalik võim kui ka elanikud ise.

Kriisivalmisoleku tarvis rajame **koostöös korteriühistutega** valla keskustesse **varjumis- ja evakatsioonikohti** ning **kortermajadele generaatorvõime**. Puhke- ja looduskeskkonna rikastamiseks **arendame valla puhkealasid** ning **istutame uut kõrghaljastust**. Kaevandussurve vähendamiseks räägime koos kogukondadega aktiivselt kaasa maa-varade teemaplaneeringu protsessis.

III. Sotsiaalne turvalisus – kohaliku omavalitsuse ülesanne on tagada oma elanike sotsiaalne turvalisus. Selleks maksab omavalitsus sotsiaaltoetusi, osutab sotsiaalteenuseid ning rajab sotsiaalse infrastruktuuri ja võrgustiku, et aidata abi vajavaid inimesi.

Elanike tervise parandamiseks avame **uue tervisekeskuse**, toome valda **neljanda perearsti** ja **suurendame sportimisvõimalusi**.

IV. Valla juhtimine – valla juhtimine peab olema stabiilne, hooliv ja tegus. Juhime valda ausalt ja avatult, oleme suunatud positiivsele arengule ning pakume elanikele kvaliteetset avalikku teenust. Valla arendamisel lähtume reaalistest majanduslikest võimalustest, võtmata vallale mittevajalikke ja üle jõu käivaid kohustusi.

Toetame **kogukondade algatusi ja projekte, kaasaame elanikke** külavanemate eestvedamisel **otsuste tegemises**.

Eesti Reformierakonna nimekirja programmi põhilubadused Jõelähtme vallas 2025+

1. Laste ja perede toetuseks tagame jätkuva lasteaia kohatasu vabastuse ning uued lasteaia- ja koolikohad. Kujundame koolikultuuri, kus lapsed saaksid areneda omas tempos, toetame kiusamisvastast tööd ja sotsiaal-emotsionaalse pädevuse arengut.
2. Kriisivalmiduse tõstmiseks rajame koostöös korteriühistutega valla keskustesse varjumis- ja evakuaatsioonikohti ning kortermajadele generaatorvõime.
3. Elanike tervise parandamiseks avame uue tervisekeskuse, toome valda neljanda perearsti ja arendame sportimisvõimalusi.
4. Toetame kogukondade algatusi ja projekte, kaasame elanikke külavanemate eestvedamisel otsuste tegemisse.
5. Puhke- ja looduskeskkonna rikastamiseks arendame valla puhkealasid ning loome uut kõrghaljastust.
6. Kaevandussurve vähendamiseks räägime koostöös kogukondadega aktiivselt kaasa maavarade teemaplaneeringu protsessis.